

6. Дрозд І. К. Державний фінансовий контроль: [навч. посіб.] / І. К. Дрозд, В. О. Шевчук. – К.: Імекс-ЛТД, 2007. – 304 с.

7. Стефанюк І. Б. Методологічні засади функціонування системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні / І. Б. Стефанюк // Фінанси України. – 2011. - № 6. – С.84-102.

УДК 334.7

Шинкаренко О.М.,

к.е.н., доцент кафедри обліку, аналізу та аудиту,
Черкаський інститут банківської справи УБС НБУ

ЗАСТОСУВАННЯ РЕЙТИНГОВИХ ОЦІНОК В АНАЛІЗІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Формування та розвиток ринку фінансових послуг України характеризується наявністю значного кола суб'єктів фінансових інститутів, зокрема як банківських, так і небанківських фінансових установ. Але незважаючи на значну кількість фінансових посередників, процес кредитування діяльності суб'єктів господарювання та приватних інтересів громадян є достатньо дорогим. Проблеми оцінки фінансового стану кредитних спілок є предметом наукових досліджень таких українських вчених, як Б. А. Дадашев, О. І. Гриценко [3], Н. Р. Швець, О. М. Осадець [4], Р. Р. Коцовська, У. Я. Гудзевич [5] та інші. Проте методичне забезпечення аналізу фінансового стану та ефективності діяльності кредитних спілок в Україні перебуває у стадії формування та потребує подальших досліджень.

Діяльність кредитних спілок регулюється Законом України «Про кредитні спілки» [1]. Згідно з ним, кредитним спілкам надається особливий статус неприбуткової організації, діяльність якої базується на задоволенні кредитно-депозитних потреб членів за рахунок об'єднаних грошових внесків учасників. Така діяльність вимагає особливого контролю з боку державних контролюючих органів, крім того, у цьому мають бути зацікавлені самі учасники кооперативу.

Аналіз фінансового стану кредитних спілок спрямований на оцінку взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин і визначається сукупністю факторів що впливають на наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів. В Україні розпорядженням Нацкомфінпослуг № 7 від 16.01.2004 р. [2] запроваджено методику аналізу фінансових нормативів діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок. Даним Положенням встановлюються нормативи щодо капіталу, платоспроможності, якості активів, ризикованості операцій, прибутковості та ліквідності, порядок формування і використання страхового резерву, а також критерії якості системи управління.

Для проведення аналізу фінансового стану кредитних спілок досить позитивно в Україні використовується світовий досвід, зокрема, системи рейтингової оцінки фінансового стану, такі як KAPER, CAMELS, PEARLS.

У 2000 р. Національна асоціація кредитних спілок України (НАКСУ) запровадила рейтингову систему оцінки фінансового стану кредитних спілок для членів асоціації. При розробці такої системи застосовувалася методика, яка закладена в системі рейтингового аналізу фінансового стану KAPER. В основу системи рейтингового аналізу фінансового стану KAPER, покладено чотири групи показників: капіталу (K), якості активів (A), ліквідності (P), ефективності і рентабельності (E, R). Рейтингова система НАКСУ передбачає розрахунок 15 показників: нерозподілений дохід до активів (оптимальне значення > 0); доходи до витрат (оптимальне значення > 100 %); сума капіталу і резерву забезпечення покриття витрат від неповернених позик (оптимальне значення > 11 %); прострочені кредити до суми капіталу та резерву забезпечення покриття витрат від неповернених позик (оптимальне значення > 30 %); капітал до активів (оптимальне значення > 30 %). Максимальний бал кредитної спілки може складати 100 балів, мінімальний бал - 90 [3, с. 104].

Система рейтингової оцінки кредитних спілок CAMELS використовується як внутрішній інструмент для контролю, оскільки містить низку показників конфіденційного характеру, а саме: «С» (Capitaladequacy) – адекватність капіталу; оцінка капіталу з погляду його достатності для захисту інтересів вкладників; «А» (Assetquality) – якість активів; можливість забезпечення повернення активів, а також вплив проблемних кредитів на загальний фінансовий стан; «М» (Management) – менеджмент; оцінка методів управління установи з урахуванням ефективності її діяльності, порядку роботи, методів контролю і виконання встановлених законів і правил; «Е» (Earnings) – надходження або рентабельність; оцінка рентабельності з погляду достатності його доходів для перспектив розширення діяльності; «L» (Liquidity) – ліквідність; система визначає рівень ліквідності з погляду її достатності для виконання як звичайних, так і непередбачених зобов'язань; «S» чутливість фінансового ринку до багатьох факторів – зростання власного капіталу, кількості кредитів, активів, кількості інвестицій, частка на ринку (акції на поточний період/акції на кінець попереднього періоду).

Аналіз діяльності кредитних спілок за допомогою фінансових коефіцієнтів системи PEARLS, які були розроблені у 1990 р. Всесвітньою радою кредитних спілок, дає змогу отримати своєчасну інформацію з високим рівнем достовірності та об'єктивності. Основні напрямки оцінки фінансових коефіцієнтів при використанні системи PEARLS наступні: Protection – захист; Effective financial structure – ефективна фінансова структура; Asset quality – якість активу; Rates of return and cost – норма рентабельності та витрати; Liquidity and – ліквідність; Signs of growth – ознаки зростання.

Література:

1. Закон України «Про кредитні спілки» N 2908-III від 20.12.2001р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2908-14>

2. Розпорядження НАКСУ «Про затвердження положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок» від 16.01.2004 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0148-04>

3. Дадашев Б. А. Кредитні спілки в Україні: навч. посіб. / Б. А. Дадашев, О. І. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 112 с.

4. Швець Н.Р. Проблеми оцінки фінансового стану та ефективності діяльності кредитної спілки / Н.Р. Швець, О.М. Осадець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.../73.pdf

5. Коцовська Р. Р. Операції кредитних спілок: навч. посіб. / Р. Р. Коцовська, У. Я. Гудзевич. – К. : УБС НБУ, 2008. – 311с.

УДК 657.6

Шкабрій Н.О.,
викладач кафедри аудиту НАСОА

АУДИТ ОПЕРАЦІЙ ЗА ДОГОВОРОМ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ: ПРОБЛЕМАТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Глобалізація світового господарства та кризові явища в національній економіці чинять суттєвий вплив на економіку підприємств. В умовах фінансово-економічної кризи процес придбання за договорами купівлі-продажу, зокрема його контроль в частині аудиту, відіграють для суб'єкта господарювання важливе значення, оскільки від нього залежить подальша господарська діяльність суб'єкта в цілому, можливість мінімізації і уникнення втрат і додаткових витрат на етапі придбання для максимізації отриманих економічних вигід, а також підтвердження достовірності звітності підприємства.

Недостатність та непрозорість інформації в звітності про господарську діяльність, відсутність дієвого контролю з боку власників за використанням інвестованих коштів, зокрема на етапі придбання, призводять до неможливості розвитку бізнесу та втрати власниками майна.

Процес придбання за договорами купівлі-продажу пов'язаний з укладанням договорів, їх виконанням і контролем, а отже, передбачає виникнення зобов'язань, що випливають з договорів, і контроль дотримання їх положень з урахуванням зобов'язального права як найбільшої за обсягом і досить важливої частини цивільного права України. Відповідно, підлягає дослідженню проблематика аудиту операцій за договорами купівлі-продажу з розробкою відповідних рекомендацій щодо подальших наукових пошуків щодо розвитку теорії, методики і практики аудиту таких операцій.

Відповідно до Закону України “Про аудиторську діяльність в Україні” аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам